2026-04-08

Stab

Ellinor Günther, kommunikationsansvarig

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg, 031-64 74 00 gryaab.se

Mediebevakning

Januari till mars 2026

Jag sammanfattar i detta dokument utvalda artiklar där Gryaab berörs direkt eller omnämns samt avloppsfrågor som indirekt berör Gryaab, till exempel avloppsvattenrening, uppströmsfrågor samt slam- och biogasfrågor. Information som vi själva läggar upp i våra egna kanaler redovisas inte här.

2026-01-14 Annonsmarkna´n, Cirkulation

Klubbat: Bollebygd satsar på eget avloppsreningsverk (Gryaab)

Bollebygds kommun fattade 2023 ett inriktningsbeslut om att satsa på avloppsrening i egen regi Strax före jul togs också beslutet att lämna Gryaab.

Intentionen från början var att bygga spillvattenledningar för anslutning i Härryda kommun och vidare till Ryaverket. Detta visade sig dock bli mycket dyrare än vad som först beräknats och i december 2023 fattade fullmäktige ett nytt inriktningsbeslut som innebar att möjliggöra framtida avloppsrening i egen regi till förmån för avledning till Ryaverket. Men på grund av oklarheter när det gäller möjligheten att få förlängt tillstånd valde kommunen att avvakta med att ta ställning till aktieägarskapet - fram tills i december. Då fattade fullmäktige slutligen beslut om att spillvattenhantering ska ske i eget avloppsreningsverk och att processen att lämna Gryaab ska påbörjas.

2026-01-15 BRG samt Industrinyheter

Renat avloppsvatten blir kylresurs för ny industri (Gryaab)

Industriell symbios får en tydlig VA-koppling i Göteborg när renat avloppsvatten används som tekniskt vatten i ny industriverksamhet. Lösningen innebär att vatten som redan

passerat reningsprocesser får en ny funktion innan det återförs till samhället. För VA-branschen visar projektet hur befintliga system kan användas mer effektivt och integreras i industriella etableringar.

När Novo Energy planerar batteritillverkning i Göteborg uppstår ett stort behov av stabil kylning i industriell skala. Den lösning som nu byggs utgår från renat avloppsvatten som leds från Gryaabs reningssystem genom stadens ledningsnät till en teknikhub. Där säkerställs rätt temperatur för kylprocesserna. Vattnet används därmed som tekniskt vatten innan energiinnehållet tas tillvara vidare i systemet. Efter kylning leds restvärmen från processen vidare, höjs i temperatur med hjälp av värmepumpar och matas in i fjärrvärmenätet. Samma vattenflöde bidrar därmed både till industriell kylning och till uppvärmning av staden, innan det slutligen återgår till Va-systemets normala kretslopp.

Tre kommunala aktörer står bakom utvecklingen och leveransen av lösningen: Göteborg Energi, Kretslopp och vatten samt Gryaab. Ur VA-branschens perspektiv är projektet inte enbart kopplat till en enskild industris etablering. Lösningen visar hur tekniskt vatten baserat på renat avloppsvatten kan fungera som en återkommande resurs för fler verksamheter. Infrastrukturen finns redan på plats, tekniken är beprövad och tillgången är större än behoven i ett enskilt projekt. Som exempel på industriell symbios illustrerar projektet hur ett samhällsflöde inom VA kan bli en stabil industriell resurs, som därefter återförs till samhället i form av energi.

2026-02-02 Cirkulation

Nu genomförs avloppsdirektivet (Rening)

Naturvårdsverket har haft i uppdrag att analysera EU:s reviderade avloppsvattendirektiv. I uppdraget ingick också att föreslå författningsändringar och att göra en konsekvensanalys av de föreslagna ändringarna. Uppdraget redovisades den 29 januari 2026.

EU:s avloppsdirektiv som trädde i kraft 1 januari 2025 ska nu införas i svensk lagstiftning. Naturvårdsverkets förslag ska bland annat genomföra avloppsdirektivets bestämmelser om skärpta reningskrav, nya krav på energieffektivisering och minskade växthusgasutsläpp, utökade krav på övervakning, rapportering och att tillgängliggöra information till allmänheten. Avloppsdirektivet inför också ett nytt producentansvar för läkemedel och kosmetika, vilket ska finansiera reningen av mikroföroreningar.

Naturvårdsverket lämnar även förslag på regler om sanktioner för överträdelser av de nationella bestämmelserna som antagits enligt direktivet.

Förslaget innebär nya bestämmelser och ändringar i miljöbalken och lagen om allmänna vattentjänster, en ny förordning om avloppsvatten från tätbebyggelse samt en ny förordning om producentansvar för rening av avloppsvatten från tätbebyggelse.

Direktivet behöver vara genomfört i svensk rätt senast den 31 juli 2027.

2026-02-02 VA-guiden

Samverkan är nyckeln till ett lyckat uppströmsarbete (Gryaab)

VA-guiden har träffat Liza Wellsjö, enhetsansvarig för uppströmsarbete på Gryaab. Hon berättar hur Gryaab har bedrivit uppströmsarbete i olika former ända sedan 70-talet, långt innan frågan fick dagens tydliga fokus. Sedan 2009 är slammet REVAQ-certifierat. Även om inte själva REVAQ-ansvaret ligger på uppströmsenheten så har det påverkat arbetet.

- För oss har REVAQ blivit ett komplement. Vi jobbade redan med kvalitén men vi behövde bli bättre på att dokumentera vissa saker och vi behövde utöka med några fler parametrar i våra provtagningar, så REVAQ ledde till att uppströmsarbetet trappades upp.

En stor del av uppströmsenehetens arbete görs tillsammans med kommunerna. Liza berättar att de ofta följer med på tillsyn och periodiska besiktningar och uppmuntrar kommunerna att kontakta dem tidigt i processen.

- När kommunen får ärendena så vill vi att dom skickar det på remiss till oss. Vi tycker att det funkar väldigt bra idag, men alla kommuner arbetar lite olika, så vi jobbar ändå på att upprätthålla en dialog och driva på lite för att de ska komma ihåg oss.

För att stärka samverkan bjuder Gryaab årligen in till en dialogträff med både VA- och miljösidan. Där diskuteras aktuella frågor och utmaningar. Oftast förbereds ett tema eller så tittar man närmare på en viss bransch.

- Som exempel hade vi ett år fokus på tandläkare och amalgamavskiljare för kvicksilver. Då kunde vi tillsammans diskutera om provtagning bör krävas och vad provresultaten egentligen visar. För kvicksilver är ju svårt att både provta och analysera och vår

bedömning är att fokus i stället bör ligga på korrekt skötsel av amalgamavskiljaren samt saneringar där bedömningen är att det finns ett behov, konstaterar Liza Wellsjö

Genom att vara med tidigt i processen vid en anmälan eller ansökan för miljöfarlig verksamhet får uppströmsenheten en chans att påverka eventuella villkor eller försiktighetsmått. Men de vill även ha möjlighet att komma med inspel till verksamheter som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga, som till exempel simhallar, tvätterier och bilverkstäder. Kommunens VA-huvudman är den första att få information om att en sådan verksamhet ska startas upp när de får en förfrågan om påkoppling på ledningsnätet.

Liza lyfter att miljökontoren redan har en ganska inarbetad rutin om att skicka ärenden på remiss till Uppströmsenheten. VA-huvudmännen, som framför allt har ett fokus på ledningarnas flödeskapacitet, har tyvärr inte samma rutin ännu. Under 2025 valde man därför att endast bjuda in VA-sidan till den årliga dialogträffen för att öka samverkan med dem kring denna typ av verksamheter.

Att agera tidigt sparar både tid och resurser. Genom att vara med redan i planeringsstadiet kan Gryaab bidra till lösningar som gynnar både vattnet och verksamheterna.

- Vi ser detta som ett ständigt pågående och viktigt arbete, avslutar Liza Wellsjö.

2026-03-14 Göteborgs-Posten

Förslaget: Så mycket ska sop- och VA-taxan höjas (Va-taxa)

Efter ett par år med kraftiga kostnadsökningar ser förvaltningen för kretslopp- och vatten att kostnaderna för avfall och vatten stabiliseras något. Nästa år kan kostnaderna för sopor och vatten öka med knappt en hundralapp för villaägare och drygt 60 kronor för lägenhetshushåll per månad.

2027 föreslås även taxan för vatten och avlopp att öka. Förvaltningen förordar att staden i samband med det börjar lägga undan pengar i en fond. Det skulle innebära att VA-taxan för 2027 ökar med 6,5 procent för en exempelvilla och 8, 1 procent en exempellägenhet. För en villaägare innebär det en ökning på omkring 65 kronor i månaden och för lägenhetsinnehavare ligger ökningen på omkring 42 kronor per månad.

Fonden är tänkt att vara med och finansiera ett projekt för att i framtiden förbättra leveranssäkerheten för dricksvatten genom att ta vatten från sjön Mjörn – ett komplement till Göta älv och Delsjöarna varifrån vattnet till kommunens dricksvatten tas i dag. Det skulle göra att Göteborgs stad inte behöver låna fullt så mycket pengar till investeringen i framtiden vilket minskar låneskulden och räntekostnader.

I vilket fall säger Lisa Ahnoff, strateg på förvaltningen för kretslopp och vatten, att hushållen behöver förbereda sig på att vatten och avlopp kommer kosta mer fram över. Det handlar dels om lagkrav som skärps och klimatförändringar. Men om att ledningar och anläggningar som tjänat ut sin rätt snart behöver förnyas.

- Det är viktigt att vi ser på vatten som vår kanske allra viktigaste naturresurs och man behöver vara beredd på att det kommer kosta mer. Det är bra om man kan vara så sparsam med dricksvattnet som möjligt, säger Lisa Ahnoff.

2026-03-16 Göteborgs-Posten

Antidepp och hormoner i sjöar och vattendrag i Västsverige (Ryaverket)

Det finns hormoner, sömnmedel och antidepressiva läkemedel i länets sjöar och vattendrag. På vissa håll i höga nivåer. Det visar en kartläggning i regionen som tittat efter 32 olika läkemedel i 30 sjöar eller vattendrag från orter som Hava, Götene, Göteborg, Borås och Uddevalla. De hittade 27 av dem i ett eller flera prover. Regionen har letat efter olika typer av antibiotika, antidepressiva, hjärt- och kärlläkemedel, hormonpreparat, smärtstillande, antiinflammatoriska, antileptika, psykofarmaka, cytostatika, sömnmedel och svampläkemedel.

De mätte bland annat vid reningsverk, där det var högre halter nedströms jämfört med uppströms. Resterna av läkemedlen som vi äter hamnar i toaletten. Därifrån går de vidare till avloppsreningsverk och sen vidare ut i naturen. Reningsverken klarar nämligen inte av att stoppa dem.

Privatpersoner behöver inte vara rädda för att bada eller fiska på grund av de här halterna, enligt regionen, men de kan hjälpa till att minska spridningen till miljön. Det gör man exempelvis genom att lämna in oanvända mediciner på apoteket istället för att spola ner dem i toaletten eller lägga dem i de vanliga soporna. De som skriver ut läkemedel kan

också välja läkemedel som ger mindre miljöpåverkan. Men ibland har varken läkare eller privatpersoner något val. Det är då läkemedelsresterna hamnar hos reningsverken.

Kan reningsverk minska sina utsläpp?

- När de här reningsverken byggdes så hade man ett annat tänk, nu har man sett att det finns ett behov av att rena. Paracetamol till exempel, bryts ner i reningsverken i dag, men för de här andra ämnena så behövs ett fjärde reningssteg. Och det är på gång, säger Malin Hillerström, projektledare i Västra Götalandsregionen.

Nya EU-regler är på väg och med dem kommer större reningsverk och reningsverk som släpper ut till känsliga vattendrag att tvingas lägga till avancerad rening. Men det är fortfarande oklart exakt vilka som kommer tvingas använda den nya tekniken, men Ryaverket är ett av dem.

2026-03-18 Cirkulation

Små justeringar kan öka reningsverkens avskiljning av PFAS (Gryaab)

Många PFAS passerar rakt igenom avloppsreningsverk utan att brytas ned, det gäller särskilt långkedjiga PFAS som PFOS och PFOA. Svenskt Vatten släpper nu en rapport där fem VA-verk bidragit till att öka kunskapsläget.

I ett projekt har fem svenska reningsverk, med sju olika processlinjer följts. Urvalet gör att projektet bland annat täcker in såväl aktivt slam som membranbioreaktorer (MBR). Under 2024 togs prover vid fyra olika tillfällen där 28 välkända PFAS analyserades. Dessutom fångades okända PFAS i analyserna genom att mäta en summahalt för organiskt bundet fluor. Även ultrakorta PFAS som TFA, kunde inkluderas i en särskild mätning. Sammanlagt blev det över 65 PFAS som registrerades.

"Det gick inte att se några konsekventa mönster som visar på robust reduktion genom processen och inte att konstatera någon säker avskiljning av PFAS, oavsett om verket använde aktivt slam, membran eller andra processvarianter. Men kunskapen om PFAS-förekomst vid svenska reningsverk vidgades. Kortkedjiga PFAS, som PFBA, kan minska redan i försedimentering och aktivt slam, medan långkedjiga ämnen som PFOS och PFOA ofta passerar nästan oförändrade och i vissa steg till och med ökar", skriver rapportförfattarna.

Fenomenet att PFAS-halterna kan öka i reningsprocesserna har tidigare observerats vid flera reningsverk i landet. Enligt rapportförfattarna hänger fenomenet troligen ihop dels med prekursorer, alltså ämnen som i processerna omvandlas till mer stabila PFAS, dels med att PFAS recirkuleras internt via slam och skum.

- Men de viktigaste lärdomarna här tycker jag handlar om att vi har en observation som vi har gjort historiskt och sedan försökte vi skapa den observationen igen. Då såg vi att det var inte så lätt, säger Linda Önnby, senior forskare hos IVL Svenska Miljöinstitutet är en av författarna.

Klart står att dagens reningsverk inte alls är anpassade för att hantera PFAS oavsett processlösningar. Samtidigt går utvecklingen inom PFAS-området fort. Studien bygger vidare på den kunskap som finns på området, inte minst genom att arbeta utifrån svenska reningsverk.

Kan du lyfta någon positiv nyhet ur rapporten?

- Att man kanske kan göra små justeringar i sina processer. Vi behöver ha bättre underbyggande data för det, men vi skulle eventuellt kunna öka skumningen i en luftad process och avskilja PFAS där. Jag tänker också att vi har en ökad förståelse för var saker och ting kanske kommer ifrån. Vi måste börja blicka mer uppströms, säger Linda.

Det råd som rapportförfattarna ger till kommunala VA-organisationer är att övervakningen behöver breddas och spetsas.

2026-03-18 Cirkulation

Producentansvar försvaras (Rening)

EU-domstolen beslutade i mitten av februari att avvisa de stämningar som läkemedels- och kosmetikföretag samt deras branschorganisationer har väckt mot bestämmelserna om utökat producentansvar i det omarbetade avloppsdirektivet,

Den europeiska paraplyorganisationen för vattentjänstföretag, Eureau, välkomnar EU-domstolens beslut.

Det omarbetade avloppsdirektivet inför ett krav på kvartär rening, vilket syftar till att avlägsna ett brett spektrum av mikroföreningar från kommunalt avloppsvatten.

Utökad rening medför ytterligare kostnader.

”Eureau menar att principen om att förorenaren betalar bör gälla och att producenter av läkemedel och kosmetika bör ansvara för att täcka minst 80 procent av de extra reningskostnader som krävs för att avlägsna mikroföreningar från avloppsvatten i slutet av produkternas livscykel”, skriver Eureau i ett pressmeddelande.

Eureau anser att ett EPR-system är det mest lämpliga sättet att uppnå detta, eftersom det begränsar den ekonomiska påverkan på konsumenter och företag samtidigt som det skapar incitament för utveckling av mer miljövänliga produkter, precis som direktivet slår fast.

”Domstolens beslut gör det möjligt att genomföra det omarbetade UWWTD, som ställer högre krav på avloppsrening, vilket gör det möjligt för sektorn att förverkliga sin roll som väktare av miljö och människors hälsa”, menar Eureau..

2026-03-18 Cirkulation

Årets vattenpris (Gryaab)

Kemira-priset går till Dag Lorick, utvecklingsingenjör vid Gryaab. Dag har arbetat mycket med effektiviseringar med slamförtjockning, slamavvattning och rötningsteknik. Ur juryns motivering:

”Hans arbete med att utveckla metoder för att minska metanemissioner från slamhantering har medfört nya möjligheter för klimatneutralitet”.